

дітей на вираження своїх поглядів, одна третина з них визнали, що батьки порушили це право, один на чотири – викладачі [5, с. 3].

Отже, можна констатувати поступове формування в законодавчому полі України інститут партисипітарних прав дитини та, одночасно, недостатню їх імплементацію у правозастосовчій діяльності держави та реалізації дітьми.

Список використаної літератури:

1. Flekshy M. G., Hevener Kaufman N. The Participation Rights of the Child: Rights and Responsibilities in Family and Society / Melfrid Grude Flekshy, Natalie Hevener Kaufman. – Jessica Kingsley Publishers, 1997. – 182 pp.
2. Б'юрен Дж. Міжнародне право в галузі прав дитини / Джеральдіна ван Б'юрен ; пер. з англ. Г. Є. Краснокутського ; наук. ред. М. О. Баймуратов. – Одеса : БАХВА, 2006. – 524 с..
3. Kravchuk N. The Child's right to Express his / her Views in the Context of Russian Culture and democracy / Natalya Kravchuk // Russian Law Journal. – 2014. – Volume II (Issue 3). – Pp.23-48.
4. Заключні спостереження: Україна / Комітет з прав дитини, П'ятдесят шоста сесія Розгляд доповідей, поданих державами-учасницями відповідно до статті 44 Конвенції [Електронний ресурс]. URL : https://www.unicef.org/ukraine/UN_CRC_ConcludingObservations_Ukr.pdf
5. Аналітична довідка за результатами опитування дітей віком 10–17 років у межах проекту «Права дітей в Україні: реалії та виклики після 20 років незалежності» [Електронний ресурс] / Адміністрація Президента України; Уповноважений Президента України з прав дитини. URL : <http://jurliga.ligazakon.ua/news/2012/5/30/65013.htm>

ВОЛОШИНА ЯРОСЛАВА ВІКТОРІВНА

Національна академія правових наук України,
головний спеціаліст сектору організаційного забезпечення проведення засідання
Президії Національної академії правових наук України

ЛОКАЛЬНІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ ОРГАНІВ ТА ПОСАДОВИХ ОСІБ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Згідно зі ст. 144 Конституції України органи місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених законом, приймають рішення, які є обов'язковими до виконання на відповідній території. Дане положення деталізується у Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні», у ст. 59 якого зазначається право органів та посадових осіб місцевого самоврядування видавати правові акти.

До *локальних правових актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування* можна віднести *статут* територіальних громад, *регламент* місцевих рад, *рішення* рад, *розпорядження* сільських, селищних, міських голів, *рішення* виконавчих комітетів місцевих рад, *накази* керівників управлінь і відділів сільських, селищних, міських рад тощо. Серед актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування провідне місце займають *нормативно-правові акти*.

Загалом поняття «нормативно-правові акти» охоплює широкий комплекс актів нормотворчості. Такі акти мають назву «нормативно-правові» чи «нормативні» тому, що їх основний зміст складають правові норми. У загальній теорії права під нормативно-правовим актом, як правило, розуміють офіційний письмовий документ, який приймається уповноваженим суб'єктом та спрямований на регулювання суспільних відносин шляхом встановлення прав і обов'язків для невизначеного кола осіб і розрахований на багаторазове застосування [1, с. 477]. Погоджуємося із позицією, відповідно до якої ці ознаки, з урахуванням територіальних та компетенційних меж, властиві і *локальним нормативно-правовим актам органів та посадових осіб місцевого самоврядування*, які видаються ними з метою виконання покладених на них завдань відповідно до встановленої законодавством компетенції [Див.: 2].

У науковій літературі представлено різні варіанти класифікації нормативно-правових актів. Як правило, класифікують нормативно-правові акти за такими ознаками: 1) за суб'єктами ухвалення – акти органів державної влади, Українського народу, акти місцевих рад, громадських об'єднань, трудових колективів, спільні акти органів держави і громадських організацій; 2) за юридичною силою – закони і підзаконні нормативно-правові акти; 3) за сферою дії – загальнообов'язкові, спеціальні, локальні; 4) за ступенем загальності правових норм – загальні і конкретизуючі; 5) за характером волевиявлення – акти встановлення, зміни та скасування норм права; 6) за галузями законодавства – цивільні, кримінальні, кримінально-процесуальні та ін.; 7) за часом дії – термін дії яких визначений (встановлений) й ті, що мають невизначений термін дії; 8) за функціональним призначенням – базові (тобто головні, базисні, в яких формулюються вертикальні зв'язки), функціональні (тобто такі, що чітко формулюють функції, діяльність, структуру повноважень, в яких формулюються горизонтальні права зв'язки тощо) [3, с. 345].

У свою чергу центральне місце в системі локальних нормативно-правових актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування посідають *статут* територіальних громад сіл, селищ, міст. Вітчизняні дослідники стверджують, що статут є пріоритетним нормативно-правовим актом територіальної громади, а також своєрідною комунальною конституцією на території функціонування відповідної громади [4, с. 38].

До цієї системи, на наш погляд, можна віднести й регламент відповідної місцевої ради, який є нормативним правовим актом, обов'язковим для виконання на відповідній території.

Варто звернути увагу на особливий характер, який мають локальні нормативно-правові акти органів місцевого самоврядування, прийняті в межах делегованих державних повноважень, а також регуляторні акти [Див. напр.: 5]. Окремого вивчення потребує й питання щодо існування так званого (локального) нормативного договору.

У цілому, система локальних нормативно-правових актів є складним комплексним утворенням. До того ж, правила поведінки, що містяться в локальних нормативно-правових актах, що видаються органами та посадовими особами місцевого самоврядування, хоча й не виходять від держави, однак мають публічно-владний характер, оскільки в них реалізується муніципальна влада, яка є вираженням влади народу, однією із засад конституційного ладу України. Відтак у правових нормах локальних нормативних актів, що видаються органами та посадовими особами місцевого самоврядування присутня не лише влада авторитету місцевого самоврядування, а й авторитет муніципальної влади.

Список використаної літератури:

1. Юридична енциклопедія: В 6 т. /Редкол.: Шемшученко та ін. – К.: Укр. енцикл., 1998. – Т. 4. – 720 с.
2. Петришина М. О. Нормотворча діяльність в органах місцевого самоврядування в Україні: монографія / М. О. Петришина. – Х.: Право, 2011. – 232 с.
3. Місцеве самоврядування в Україні в умовах становлення правової держави: монографія / За ред. Ю. М. Тодики і В. А. Шумілкіна. – Х.: ТОВ «Одіссей», 2004. – 392 с.
4. Батанов О. В. Питання розробки та прийняття статуту територіальної громади / О. В. Батанов //Юрид. журн. – 2004. – № 3. – С. 38-40.
5. Бондарь Н. С. Муниципальное право Российской Федерации: учеб. для вузов / Под ред. Н. С. Бондаря. – М.: Юнити-Дана, 2003. – 559 с.